

Poceni užitek

»Vas je: umivajte s es »Elsa mila! Poznavalci pravijo: Fellerjeva Elsa-mila so od vsega dobrega najbolj! Ta mila zdravja in lepote niso samo toaletna mila prijetno dišča

in močno se peneča, toaletna mila, temveč imajo v sebi tudi še medicinsko prizkušene in dobro delujoče sestavine, ter so torej koristna proti pegam, lišajem in različnim nečistostim mkože. One store kožo mehko, nežno in kljubujočo učinkom vode in mrzlega zraka. Dobi se 5 vrst Elsa mil: Elsa klijino mlečno milo, Elsa glicerinsko milo, Elsa

boraksovo milo, Elsa mila za britje, Elsa katrensko ali šampun milo. Za poskusnjo 5 kosov Elsa mila že obenem s zavojnico in poštino za 52 din. proti vnaprej poslanemu denarju. Po povzetju za 10 din. več (za poštino). Naročila upravitelj lekarnarju Eugen V. Felleru u Stubiči Donjo, Elsatrg 341, Hrvatska.

smo Slovenci bistveno bližnji Srbom in Hrvatom, bližnji enim in drugim, nismo pa isti. Mi nismo neprijatelji narodnega edinstva, ker narodno edinstvo, kakor ga vi hočete, ne obstoja. Tisti, ki pravijo, da obstoja, izražajo svojo željo, ne izražajo pa dejstva. Oni govorijo samo tisto, kar bi želeli, da bo, česar pa ni, ali kar nameravajo doseči. Če namreč obstoja narodno edinstvo kot država, potem o tem ni treba več govoriti. Mi Slovenci pa lahko s sigurnostjo trdimo, da se čutimo kot en narod, kot svoj lasten narod, kot narod, ki hoče živeti svoje lastno življenje.

Vam Srbom je lahko govoriti o narodnem edinstvu. Mogoče bi tudi jaz tako govoril, ako bi bil Srb. Vi nimate ničesar izgubiti, ampak samo dobiti. Nam je težko, ki imamo narodno zgodovino, ki je, čeprav žalostna, vendar lepa, nam je težko, ki imamo narodno kulturo, lepo bogato književnost, mi s temi ne moremo soglašati. Ako bi narod čez noč sprejel drug jezik, bi prekinil obstoj svojega dela in ga ne bi mogel nadaljevati. Sigurno je, da se narod ne more odvrči, kakor poleti odložimo zimsko obleko. Ako bi hoteli zavreči svojo kulturo, ali bi bilo to narodno edinstvo?

Priznavamo, da smo najbližji, skoro isto, kakor vi, nismo pa popolnoma isto. Moramo vedeti, kaj hočete vi z narodnim edinstvom. Ako hočete, da se odrečemo svojemu jeziku, svoji posebnosti, potem tega nikdar ne sprejmemo in nikdar ne bomo mogli sprejeti. Ako mislite, da je narodno edinstvo nekaj drugega, potem recite, pa se bomo sporazumeli. Radi tega je tudi treba sporazuma, i radi jezika, i radi narodnega edinstva.

V vladni stranki nimate nobenega človeka, s katerim bi se moglo resno in z uspehom govoriti o teh stvareh. Sedem let smo že skupaj in nikdar nas ni nihče vprašal, kaj je to narodno edinstvo, vi samo vedno hočete tlačiti Slovenijo. Ravno v Srbiji so najboljše priče, kako se mora ljubiti svoj jezik in kako je treba gledati na obstoj naroda. Nihče od narodov v naši državi ne razume borbe za Makedonijo, kakor jo razumemo mi, ker vemo, da z vsakim človekom, ki ga je izgubila, izgublja kapljo krvi svojega srca, kapljo krvi svojega telesa. Ako ste vi tako nepopustljivi in ne marate izgubiti Makedonce v drug narod, ki je istotako bratski, potem dovolite, da se ogledamo na vas in da se borimo za nacionalno osamosvojitve, za svoje narodne pravice, za svoj narodni obstoj.

Zahteve Slovencev.

Mi se nismo nikdar sporazumevali. Naše največje zlo je, da ne moremo o svojih najresnejših stvareh resno govoriti, ker delajo te stvari toliko neprilik. Ze to stališče, da smo Slovenci narod sam zase, nam daje pravico, da samostojno izjavljamo, kaj nam je v tem pogledu treba. Slovenski narod je dosedaj že večkrat izpovedal svoje mišljenje. On hoče združeno Slovenijo, on hoče, da ima ta Slovenija veliko in široko samoupravo. Mi smo za svojo široko Slovenijo, ne zahtevamo pa od Srbov in Hrvatov niti enega groša. Istina, mi nismo bogati, mi smo siromašni.

Dobrega prijatelja imam na policiji; k njemu pojdem kar sedajle in pojasnim mu dogodek še preden ukrenejo kaj zoper tebe.

Trzan je uvidel, da je najbolje če uboga, in skupno sta se podala na glavni policijski urad.

Policijski kapitan ju je prijazno sprejel. Z Arnotom sta si bila prijatelja in Trzana je tudi že poznal. Tisti je bil, ki sta ga pred meseci obiskala zaradi odtiskov v Claytonovem dnevniku.

Krut smehljal je igral visokemu uradniku krog ust, ko je Arnot končal svojo povest o Trzanovih nočnih dogodivščinah. Pozvonil je, poiskal iz kupa papirjev listič in ga dal slugi.

»Pokličite tele stražnike! Naj pridejo takoj k meni! Nato se je obrnil k Trzanu.

»S svojim sinočišnjim nastopom«, je pravil resno, pa nikakor ne osorno, »ste hudo kršili postavo in težko žalili vse policijsko osobje. Da mi ni tale vaš dobri prijatelj zadeve pojasnil, bi vas bil najbrž precej trdo kaznoval.

Pa zatisnil bom za topot oči in storil nekaj, kar se še ni menda tako kmalu zgodilo.

Dal sem poklicati gospode, ki ste jih sinoči razžalili. Gospod poročnik Arnot jim naj zadevo razloži in nato jim prepustim, naj sami razsodijo, ali vas je treba kaznovati ali ne.

Mnogo se še morate učiti, dragi gospodi! Vidim da mnogih naših naprav in naredb še ne razumete. In dokler jih ne razumete, se jim morate ukloniti, četudi ne veste čemu. Na primer sinoči! Može stražniki, ki so vas v imenu postave hoteli odvesti na policijo, so vršili le svojo službeno dolžnost. In ta je, da skrbe za red in mir in varnost v mestu. Dan za dnem tvegajo življenje v svoji službi. Tudi za vas bi ga tvegali, če bi bilo treba.

Vi ste bogati, vi ste bogati livad, njiv in polj, mi pa smo bogati planin in kamenja, ali poleg tega smo bogati na enem, bogati smo v marljivosti in varčevanju. zato nas ni skrb naše bodočnosti, ako nam daste široko samoupravo. A če smo bogati, nočemo biti bogati za vas, ampak zase. Danes pa moramo biti bogati za druge, zase siromašni. Široka samouprava Slovenije v tem pogledu ničesar ne stane. Vsekakor je to samo nestrpljivost in pohlep po nadvladi ako nas še sedem let držite v kleščah in nam ne daste onega, do česar imamo kot narod pravico, ono, kar zahtevamo samo radi svojega obstoja.

Zato mora priti do sporazuma. Nismo mi nestrpljivi ampak mislimo, da uvidite, da imamo pravico, ako zahtevamo združeno Slovenijo, ker hočemo, da bomo skupaj, ker državi ne more biti vseeno, ali ima kulturno, napredno Slovenijo, ujedinjeno in svobodno, kot mejnik napram Italiji in Avstriji.

Kako velika bo, je stvar sporazuma. Radi tega mi zahtevamo, da pride do narodnega sporazuma. Ako hočemo narodni sporazum, potem moramo najprej zrušiti centralizem. Ni vse vlada, program je višji. Ideja je višja. Radi tega moramo zrušiti centralizem, ker je država, kakor morate sami uvideti, pod to ustavo centralistična in srbska in ne srbska, hrvatska in slovenska.

Glejte, danes je država tako urejena: Srbi vladajo, Hrvati razgovarjajo, mi plačujemo, Nemci, Madžari in muslimani so pa na delu. Vlada je popolnoma srbska, zastopništva v ogromni večini srbska, generaliteta popolnoma srbska, centralna uprava do 98 odstotkov srbska, žandarmerija čez 60 odstotkov srbska in vsaki dan bolj srbska, carina 70 odstotkov srbska, državna finančna služba prav tako. Ako vidimo, da so posamezne panoge državne uprave od dne do dne bolj srbske, nam to ne gre zgolj na naše narodne živce, ampak tu gre tudi za naš kruh.

Ko imamo toliko brezposelnih, ko morajo naši ljudje v Ameriko in kot sezonski delavci v vsemogoče tuje države, nam vsaj to dopustite, da moremo v lastni državi služiti.

Razlika med državljani v naši državi.

Radi tega razumem, da je Stjepan Radič razvil v Dalmaciji tak razmah in da ga je hudo zadelo, ko je videl, kako se rušijo hrvaške postojanke. Razumem ga, zakaj je tako zavedno hrvaško govoril. Ta centralistična ustava nas ni naučila, da smo bratje, ampak nas je naučila, da so pri nas državljani prvega in drugega reda. Mi Slovenci, in mislim, da tudi mnogo Hrvatov, se čutimo v tej državi kot državljani drugega reda. To politično zapostavljanje boli vsakogar. To zapostavljanje boli ves naš narod. Zaradi tega je tako nasproten centralistični ureditvi države. Radi tega niti slišati noče ničesar o vidovdanski ustavi, v kateri je centralizem na prvem mestu.

Težak gospodarski položaj in centralistična ureditev države, to nas boli.

Pogumni, pridni možje so in zelo so užaljeni, da jih je eden sam in neoborožen človek premagal in jim še ušel.

Olajšate jim spravo! Če se prav ne motim, ste tudi vi pogumen človek, in pogumni ljudje so navadno tudi velikodušni.

Tedaj so vstopili stražniki. Seveda so vsi iznenadeni odpirali oči, ko so zagledali Trzana pri svojem najvišjem poveljniku.

»Fantje«, jih je nagovoril kapitan, »tule je gospod, ki ste se z njim sinoči srečali. Sam se je javil. Želim da pozorno poslušate gospoda poročnika Arnota tamle, pripovedoval vam bo o življenju tega gospoda. Razumeli boste njegovo sinočišnje obnašanje. — Prosim, gospod poročnik!«

Pol ure jim je govoril Arnot. Pravil jim je o Trzanovem življenju v džungli, o njegovi mladosti, ki mu je zjeklenila mišice, o njegovih bojih z gorilami in levi, ki se je z njimi boril sebi v obrambo in drugim v pomoč, o njegovem površnem poznavanju sveta in kulture, ki se ni izbrisala sledov njegovega dvajsetletnega življenja v divjem pragozdu.

Pojasnil jim je, da je tega poldivjega človeka pri napadu nanje vodil bolj naravni nagon samoobrambe, ko pa misel na odpor zoper zastopnike postave. Da ni razumel in ni mogel razumeti njihovih namenov in njihovega poklica. Zanj se človek, ki bi mu hotel kratiti svobodo, ni mnogo ločil od divjih živali v pragozdu.

»Vaš ponos je užaljen«, je končal svoje pripovedovanje, »ker vas je premagal eden sam in neoborožen človek. Tega se vam v tem slučaju pač ni treba sramovati! Ali bi se sramovali, če bi vas napadel v ozki, tesni sobi afriški lev ali pa strašni gorila —?«

In vendar ste se borili zoper mišice, ki so se toliko in tolikokrat kosale s strašnimi mišicami gorile in leva in zoper mišice, ki so v teh bojih vsikdar zmagnale! Po-

Finančni minister bi moral vedeti, kakšne so razmere v Sloveniji. A on jih ne pozna. Če bi jih poznal, potem bi proti Sloveniji drugače postopal. On se nam pa posmehuje in pravi: »Vi ste bogati.« Vi lahko pripovedujete centralistično ureditev države, vi lahko pripovedujete našim ljudem o edinstvu, o bratstvu, o osvobojenju, o zedinjenju, toda, ako bo Slovenec pri tem izračunal, da mora vsak Slovenec plačati letno neposrednega davka 170 dinarjev, vsak Srb pa samo 60 dinarjev, potem si bo mislil: Vrag vzemi to edinstvo, to bratstvo, to osvobojenje in združenje in vse one fraze, ki mu jih prinašate. To je tista politika, ki pravi, da ne moremo biti ono, kar bi hoteli biti, ki dokazuje, da današnja centralistična ureditev države pač ne more biti drugačna.

Naš parlamentarizem je bolan.

Da ne more ozdraviti, je kriv centralizem, on nam uničuje državo in njene narode. Ta centralizem je treba razrušiti, treba je dati narodom široke samouprave. Centralizem, to je temeljna napaka. Naše prepričanje je, da je treba to temeljito napako odpraviti; to pa je po našem mišljenju v bodoče glavno vprašanje politike. To je glavno vprašanje naše notranje politike in se mora razčistiti in se bo razčistilo. Vprašanje je le, ali ga bomo razčistili z mirnim, prijateljskim, medsebojnim zaupnim in dobrohotnim razpravljanjem ali pa ga bomo razčistili v dobi nemirov in neredov, kar bo na škodo eni in drugi strani. Mi hočemo, da dobimo to dobo miru in sloge, mi smo za to, da gremo na revizijo ustave in da damo slovenskemu in hrvatskemu narodu to kar ona dva zahtevata.

Šolske sestre v Mariboru.

Od nekdanj se slavi na slovenskem ljudstvu lastnost, da je jako verno in katoliški Cerkvi udano. Povsod po slovenski domovini imamo vidne znake te lepe lastnosti slovenskega naroda, cerkvice na gričih in dolinah, kapelice in križe na razpotjih, povsod te pozdravlja kak viden spomenik velike ljubezni ljudske duše do Boga. Najlepši dokazi naše bogoudanosti pa so naši samostani, posebno red č. šolskih sester v Mariboru. Njega pomen je zato tako velik, ker gradi podlago bogoudanosti v slovenskem ljudstvu s tem, da versko vzgaja in uči slovenski mladi naraščaj. Po vsej slovenski domovini imajo cvetoče šolstvo; vsako leto pride na tisoče dobro vzgojene mladine iz njihovih zavodov, tako da moremo trditi, da je vpliv šolskih sester na celotno narodno vzgojo največji. To še posebno radi tega, ker imajo šolske sestre v Mariboru že celo zgodovino za seboj, že dolga desetletja zastopajo prvo mesto v tem oziru med nami. Ljudje naši jih splošno spoštujejo in upoštevajo. Po vsej pravici, saj so mariborske šolske sestre popolnoma naše. Vrhovno vodstvo njihovo je v Sloveniji, to je lahko rečemo res pristno naš slovenski red, ki je izšel iz našega ljudstva. Želimo jim zato ravno radi tega vsi krepkega razmaha in da bi kolikor mogoče

vem vam, nobena sramota ni, podleči nepremagljivosti moči Trzanovile!

Arnot je končal.

Tedaj je Trzan stopil naprej in storil še zadnje, kar je bilo treba storiti.

Ponudil je iznenadenim možem postave roko v spravo in dejal:

»Zal mi je! Oprostite mi in bodimo si prijatelji!«

Za trenutek so možje postave gledali mladega orjaka, pa spet svojega predstojnika in Arnota, nato pa krepko segli v ponujeno roko.

In tako je bila rešena zadeva, ki bi bila sicer lahke usodna za Trzana, pa tudi za Arnota.

Zadovoljni in pomirjeni so odšli stražniki javnega miru, Arnot in Trzan pa sta še obsedela.

Policijski kapitan si je gladil lepo ostrizeno brado, pogledoval po Trzanu in po Arnotu in končno dejal:

»Zadeva je rešena. Pa samo deloma.« Mene vsaj pa še zanima drugo vprašanje.

O sinočišnjem dogodku sem dobil precej natančno poročilo in prepričan sem, da je gospod Trzan za topot le za las ušel smrti. Napad je bil pripravljen. Kako pa vidva sodita o tem?

»To je tudi moje mnenje«, je odgovoril Arnot in pripovedoval, kaj je Trzan vse opazil pretečeno noč, ter dostavil:

»Po mojem mnenju bi bilo najbolje, če bi se gospod Trzan za nekaj časa umaknil iz Pariza, recimo da bi dobil službo kje v francoskih kolonijah. Kaj mislite o tem, gospod kapitan?«

»Hm —! Mislim da bi bilo najbolje. Trije napadalci so za trenutek pod ključem, drugi pa so ušli. Skoraj gotovo bodo še enkrat poskusili napad —.

(Dalje prihodnjik.)